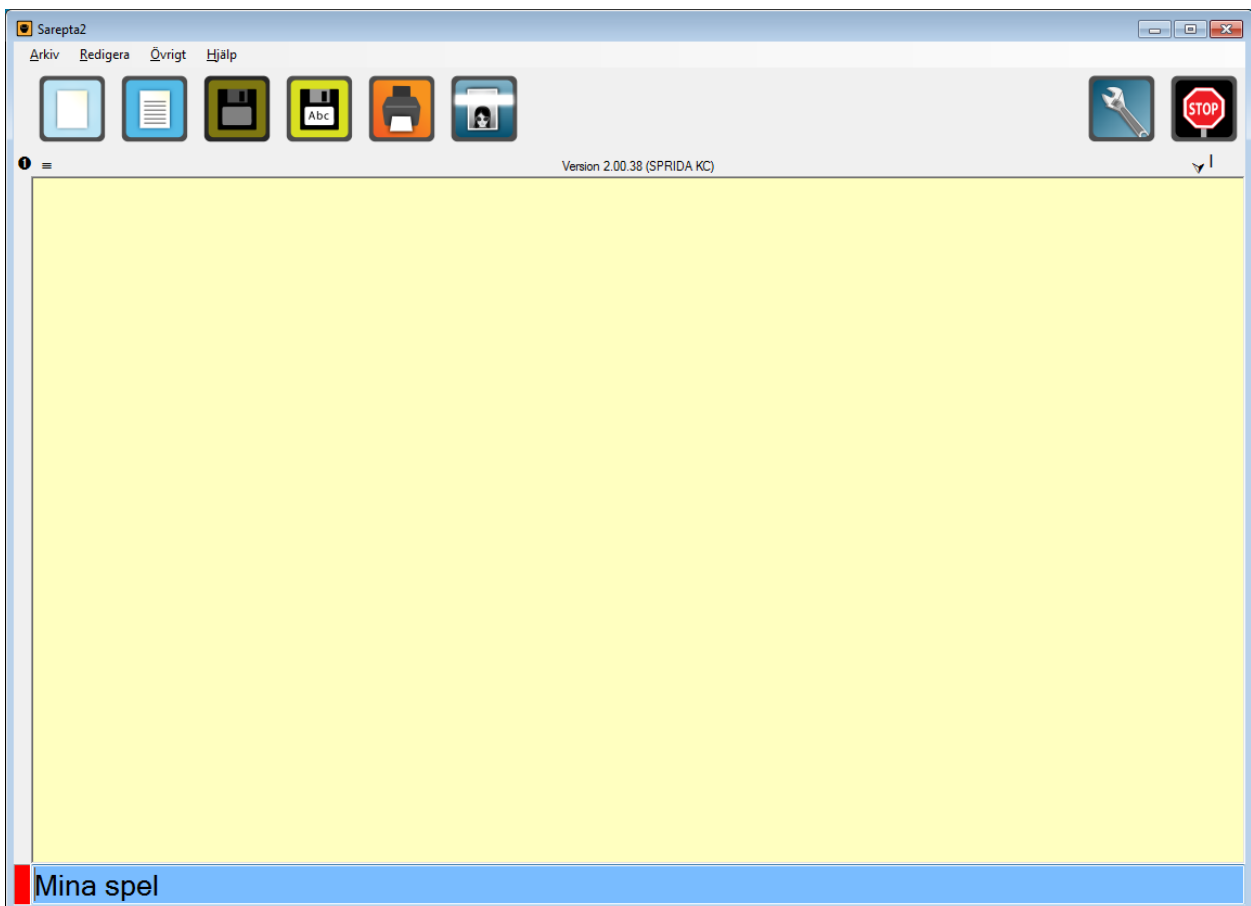

SAREPTA2

Individuellt anpassat utbildningssystem

**Produktionsstöd har erhållits från Specialpedagogiska
skolmyndigheten**

Innehållsförteckning

INNEHÅLLSFÖRTECKNING	3
REKOMMENDERAD UTRUSTNING	6
INSTALLATION	6
PROGRAMINFORMATION	6
ANVÄNDARLÄGE I SAREPTA	7
TEXTFÖNSTRET	8
<i>Menyraden</i>	9
<i>Förenklade dialoger</i>	10
Spara.....	10
PROGRAMFUNKTIONER.....	11
<i>Datorklockan</i>	11
<i>Datum</i>	11
<i>Punktinmatning</i>	11
<i>Sidbredd</i>	11
<i>Skanna</i>	11
<i>Översikt</i>	12
INSTÄLLNINGAR I SAREPTA	13
STRUKTURFLIKEN	14
<i>Verktgsknappar</i>	14
<i>Ny beskrivning och Ny beskrivning (undernivå)</i>	15
Återkoppling.....	15
Meddelande	16
Händelse	16
<i>Ändra uppgifter</i>	16
<i>Ta bort uppgift</i>	17
<i>Expandera</i>	17
<i>Slå ihop</i>	17
<i>Spara rubrik</i>	17
<i>Läs in rubrik</i>	17
<i>Startstrukturfil</i>	17
VERKTYGSFLIKEN	17
HJÄLPFLIKEN.....	18
AVANCERADE INSTÄLLNINGAR	19
ALLMÄNTFLIKEN.....	19
Kör program	19
Teckensnitt och bakgrundsfärg	19
Redigera sökvägar	19
Redigera fraslista.....	20
Stäng programmet	21
Stäng datorn.....	21
Volym.....	21
Skrivare	21
Papper.....	21
<i>Övrigtfliken</i>	21
Digital tid.....	22

Bakåt i meddelanderad	22
Vertikal rullist	22
Hämta ljud	22
Använd fraslista.....	22
Sociala berättelser	22
Punktinmatning och Siffror.....	22
Spara automatiskt	22
Gå från textslut till meddelande	22
Sidbredd	22
Gå till menyrad.....	22
Radera textfil	22
Lägg till mellanslag efter ! . ?	22
Visa senaste och nästa rubrik	23
Visa bild i meddelanderaden	23
Avsluta programmet med F2.....	23
Dölj inställningar.....	23
Kortkommando för inställningar	23
<i>Systemfliken</i>	23
Talsyntes.....	24
Skriv ut talsyntesinställningar	24
Inställningar som text	24
Välkomstmeddelande	24
Ljudinspelning.....	24
Makrofil.....	24
Inställningar för textkonvertering.....	24
Språk.....	24
<i>Talsyntesinställningar i Sarepta (WinSpeech)</i>	24
Aktiv talsyntes.....	25
Inmatning	25
Förflyttning.....	25
Övrigt	26
Aktuella röster	26
Hastighet och Volym.....	26
Talstöd via numeriskt tangentbord	27
MODULERNA I SAREPTA	28
TEXT	28
BILDBOK	28
<i>Styrning i användarläge</i>	28
FRÅGOR.....	28
<i>Styrning i användarläge</i>	28
MAKRO	29
PLAY	29
<i>Styrning i användarläge</i>	29
SKRIVTRÄNING.....	29
<i>Styrning i användarläge</i>	29
SPELLISTA	30
<i>Styrning i användarläge</i>	30
SANT/FALSKT	30
<i>Styrning i användarläge</i>	30

HANDLALISTA	31
<i>Styrning i användarläge</i>	31
MEMORY	31
<i>Styrning i användarläge</i>	31
TIMPLAN	31
<i>Styrning i användarläge</i>	31
KALENDER	32
<i>Styrning i användarläge</i>	32
TELEFONKONTAKTER	32
<i>Styrning i användarläge</i>	32
E-POST	32
<i>Styrning i användarläge</i>	32
PRAT	33
<i>Styrning i användarläge</i>	33
<i>Reporter</i>	33
<i>Styrning i användarläge</i>	33
SWITCHSEND	33
EXPORTERA/IMPORTERA	33
BOKEN OM OLLE	33
CD-SPELARE	34
<i>Styrning i användarläge</i>	34
PARROT	34
<i>Styrning i användarläge</i>	34

Rekommenderad utrustning

Programmet Sarepta är utvecklat och testat i operativsystemet Windows 7. Vi rekommenderar att du använder en dator med minst 2 Gb minne. Programmet kräver att du har senaste version 4 av .NET framework installerat.

Om du vill spela upp ljudfiler och/eller utnyttja mjukvarutalsyntes ställer dessa produkter vissa krav på utrustningen. För mer information se respektive produkts manual.

Installation

Sätt in CD-skivan i cd-läsaren.

Om CD-skivan inte spelas upp automatiskt får man bläddra fram till ”SLCDMENU.exe” som ligger på CD-skivan och köra den manuellt.

Välj ”Installera Sarepta” i menyn som visas.

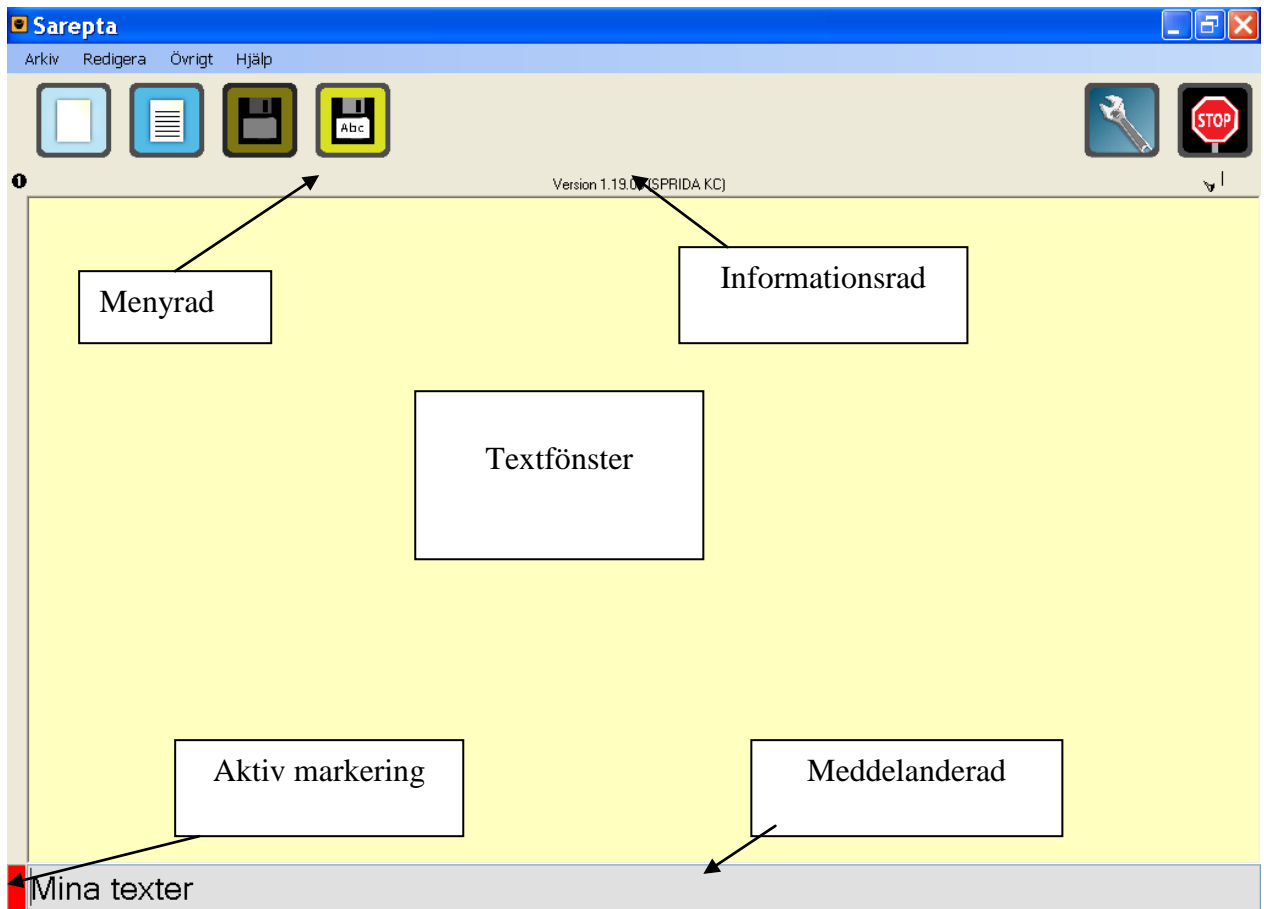
Följ instruktionerna på skärmen.

Programinformation

- Sarepta är ett öppet och omfattande program. Det är inte möjligt att i en manual, som denna, beskriva alla tänkbara sätt hur programmet kan användas. Med ökade erfarenheter av programmet, öppnas nya sätt för dess användning.
- När programmet avslutas sparas automatiskt information om fönstrets storlek och läge.
- För att spela in ljudfiler använder du inspelningsprogram som finns i Windows eller andra som följer med ljudkortet.

Användarläge i Sarepta

Sarepta är ett **textbehandlingsprogram** med talsyntesstöd. Texter skrivs och läses upp i programmets textfönster. Programmets **meddelanderad** styrs med 5 tangenter och ger användaren möjlighet att **välja aktiviteter**. Användare som textbehandlar kan via **menyradens knappar**, som även de styrs av tangenterna, utföra filhantering, utskrifter etc. I menyraden visas också symboler för olika programinställningar.

En röd markering visar vilken del i programmet som är aktiv.

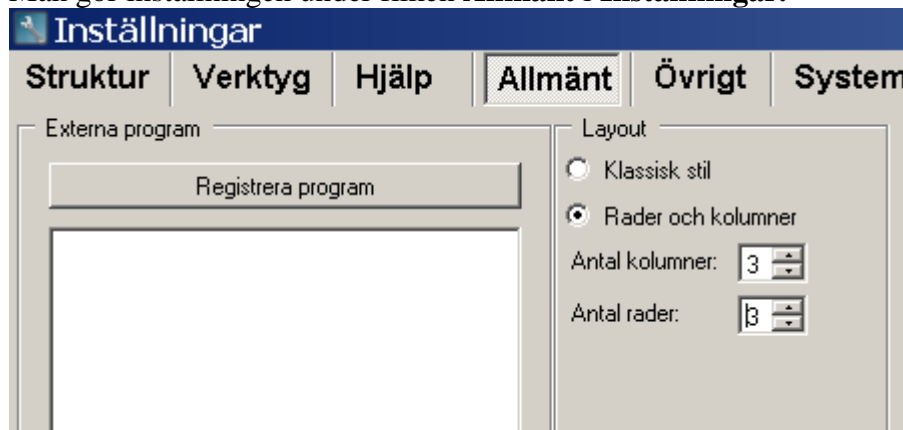
Meddelanderaden

Mina texter

Programmet har en meddelanderad längst ner på skärmen. Via denna rad kan användaren få olika arbetsuppgifter presenterade. Presentationen sker med hjälp av talsyntes eller ljudkort beroende på hur meddelandet beskrivs i Strukturfilen. Strukturfilens innehåll skapas utifrån användarens behov och kan exempelvis innehålla uppgifter för att läsa, skriva, lyssna på inspelade ljud, starta andra program etc.

Meddelanderadens presentation styrs med funktionstangenterna F1 till F5. Med hjälp av dessa kan du också läsa upp en text i textfönstret eller flytta mellan knapparna i menyraden.

Nu finns även möjligheten att ha bildstöd i menyn istället för meddelanderad m.m. Man gör inställningen under fliken **Allmänt** i **Inställningar**.

Layout: Här väljer man om man vill ha **klassisk stil** eller **Rader och kolumner**. Väljer man det senare får man välja hur många av varje det skall vara. Ju större antal du väljer desto mindre blir bilderna.

Detta förutsätter att du valt att det skall visas bilder i menyraden under fliken **Övrigt**, annars visas endast text. Denna meny kräver musstyrning.

Textfönstret

I textfönstret presenteras de texter som användaren hämtar in från meddelanderaden. Användaren kan också använda textfönstret för att skriva in egen text.

Menyraden

Nytt dokument (CTRL + N)

Skapar ett nytt dokument

Öppna dokument (CTRL + O)

Startar en förenklad
öppnadiolog (se sida **Fel!**
Bokmärket är inte
definierat)

Spara dokument (CTRL + S)

Sparar text. Om texten saknar
filnamn så startar en
förenklad sparadiolog

Spara dokument som...

Startar en förenklad
sparadiolog (se sida 10)

Skriv ut (CTRL + P)

Skriver ut texten

Skriv ut braille

Skriver ut texten till
punktskrivare

Scanna

Startar scanningen i
Omnipage

Inställningar (CTRL + I)

Öppnar inställningsläget

Avsluta

Avslutar programmet

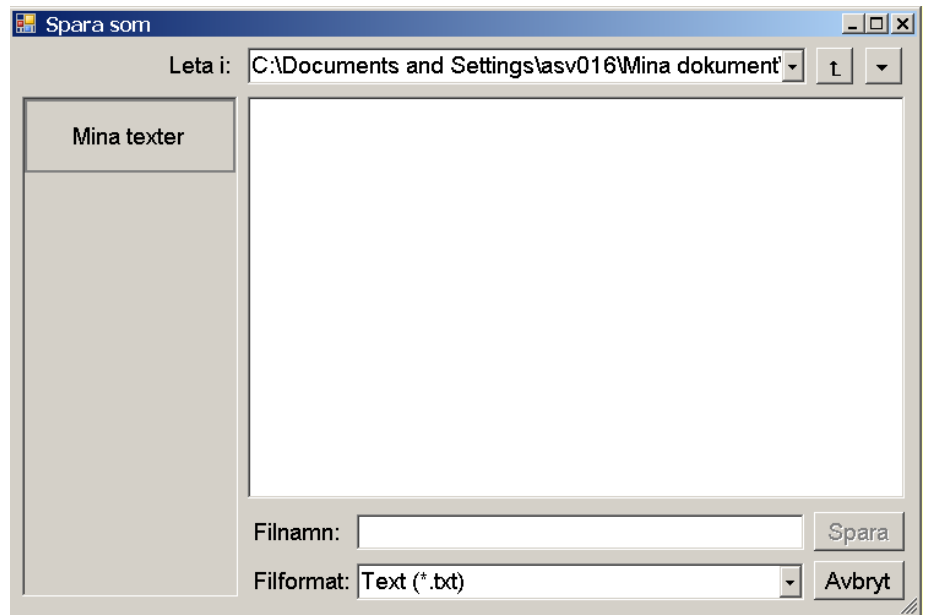
Förenklade dialoger

Om man i användarläget klickar på spara som eller öppna så kommer man till en förenklad fildialog.

Spara

Till vänster i dialogen är en lista med sökvägar som man definierar själv (Se sida20).

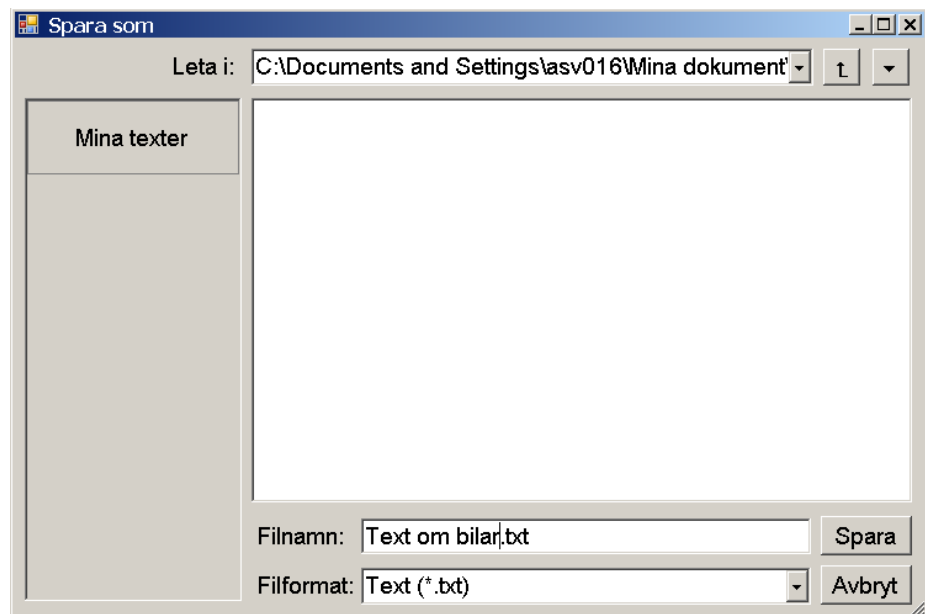
Finns det några sökvägar så fokuseras den första, i det här läget ”Mina texter”.

När man valt den sökväg man vill öppnas den mapp som sökvägen refererar till, i vårt exempel så är det ”Mina dokument \Sarepta2\Olle\TextFile”.

Fokus hamnar på textrutan där man ska ange filnamn. Användaren får också ett förslag på filnamn.

Här väljer man namn och bekräftar detta genom att klicka på spara eller F5.

Programfunktioner

Programmet stödjer vissa funktioner i användarläget.

Datorklockan

F9 Om talsyntesen är aktiv så läser den upp datorklockans tid.

Datum

F10 Om talsyntesen är aktiv så läser den upp dagens datum.

F11 Samma funktion som F10 men dessutom så infogas dagens datum i textrutan.

Punktinmatning

F8 Detta alternativ gör det möjligt att inaktivera punktmatningen temporärt.

Sidbredd

CTRL + D Denna inställning utnyttjar bildskärmens hela bredd för textfältet.

Skanna

ALT + S

Sarepta är förberett att skanna in texter med hjälp av programmet Omnipage, version 12 eller senare. Om Omnipage är installerat på din dator känner Sarepta av detta och gör funktionen tillgänglig. Med hjälp av en skanner kan du snabbt läsa in en sida text från en bok och sedan läsa upp den med hjälp av talsyntesen.

Sidan som skall skannas läggs med texten nedåt och därefter stänger man ”locket” och skannern är klar att skanna.

Skanningen börjar genom kortkommando **Alt+S** eller genom att bekräfta programfunktionen **skanna** från meddelanderaden.

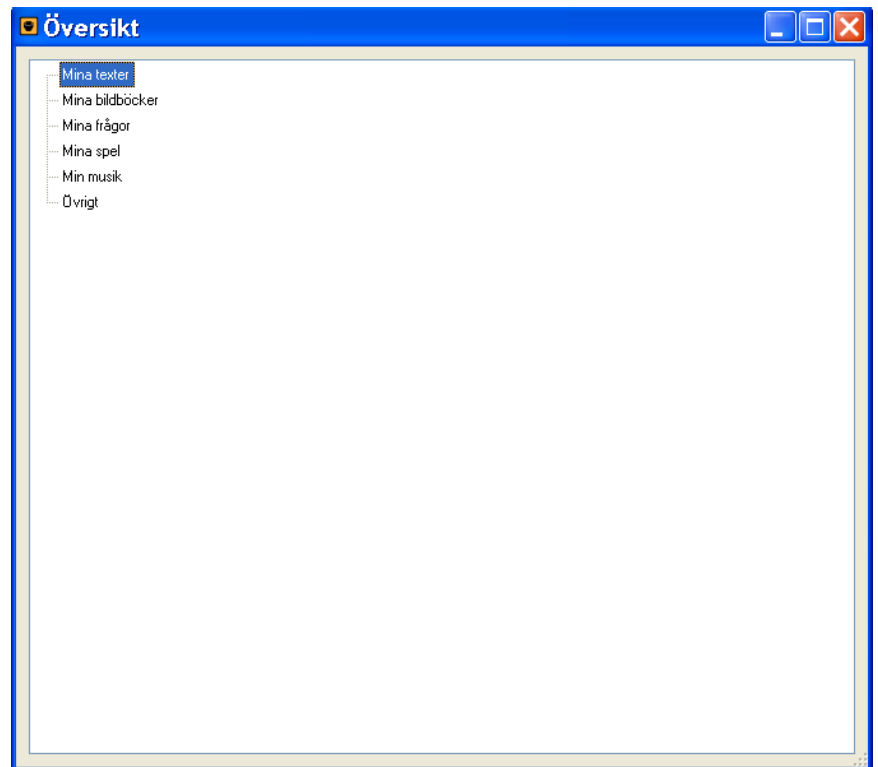
När skanningen är klar gör Omnipage en konvertering till text (OCR = Optical Character Recognition) och lägger texten till klippbordet varifrån Sarepta klistrar in texten till textfönstret.

Obs! Denna funktion är endast tillgänglig om Omnipage är installerad på din dator!

Översikt

CTRL + R

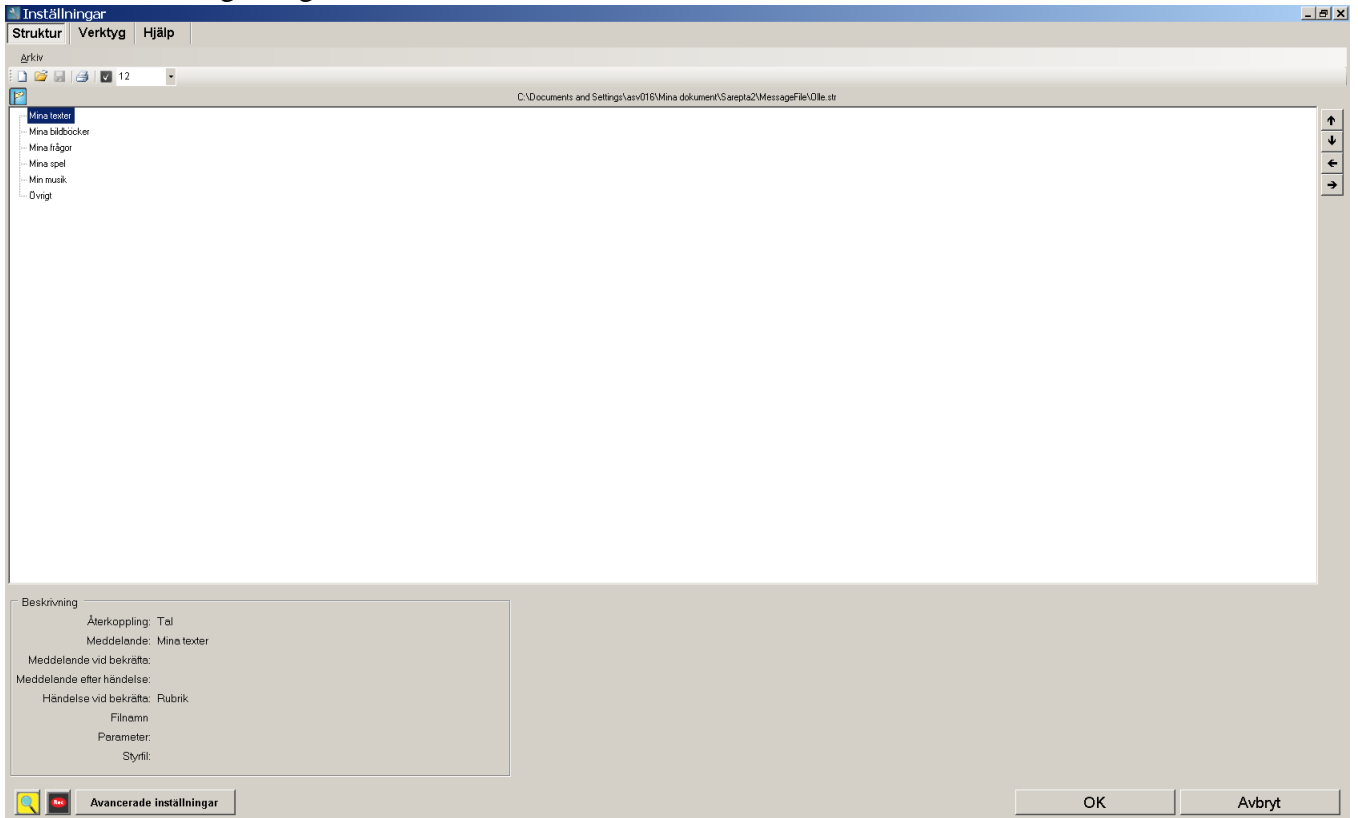
Öppnar ett översiktsfönster över den aktiva strukturfilen. Härifrån kan man välja vilken rubrik som man vill ha aktiv. Detta gör man genom att dubbelklicka på rubriken eller markera rubriken och klicka på enter.

Inställningar i Sarepta

Under Inställningar finns möjligheter till individuella programinställningar utifrån användarens behov. De individuella inställningarna sparas till hårddisken, för användaren Olle sparas inställningarna i filen ”**Mina dokument\Sarepta2\Settings\Olle**”

Längst upp i inställningsfönstret finns tillgång till ett antal flikar. Det är under dessa flikar de olika inställningarna görs.

Längst ner i inställningsfönstret finns det knappar för att stänga inställningsfönstret (”OK” och ”Avbryt”), visa avancerade inställningar samt två knappar med följande funktioner:

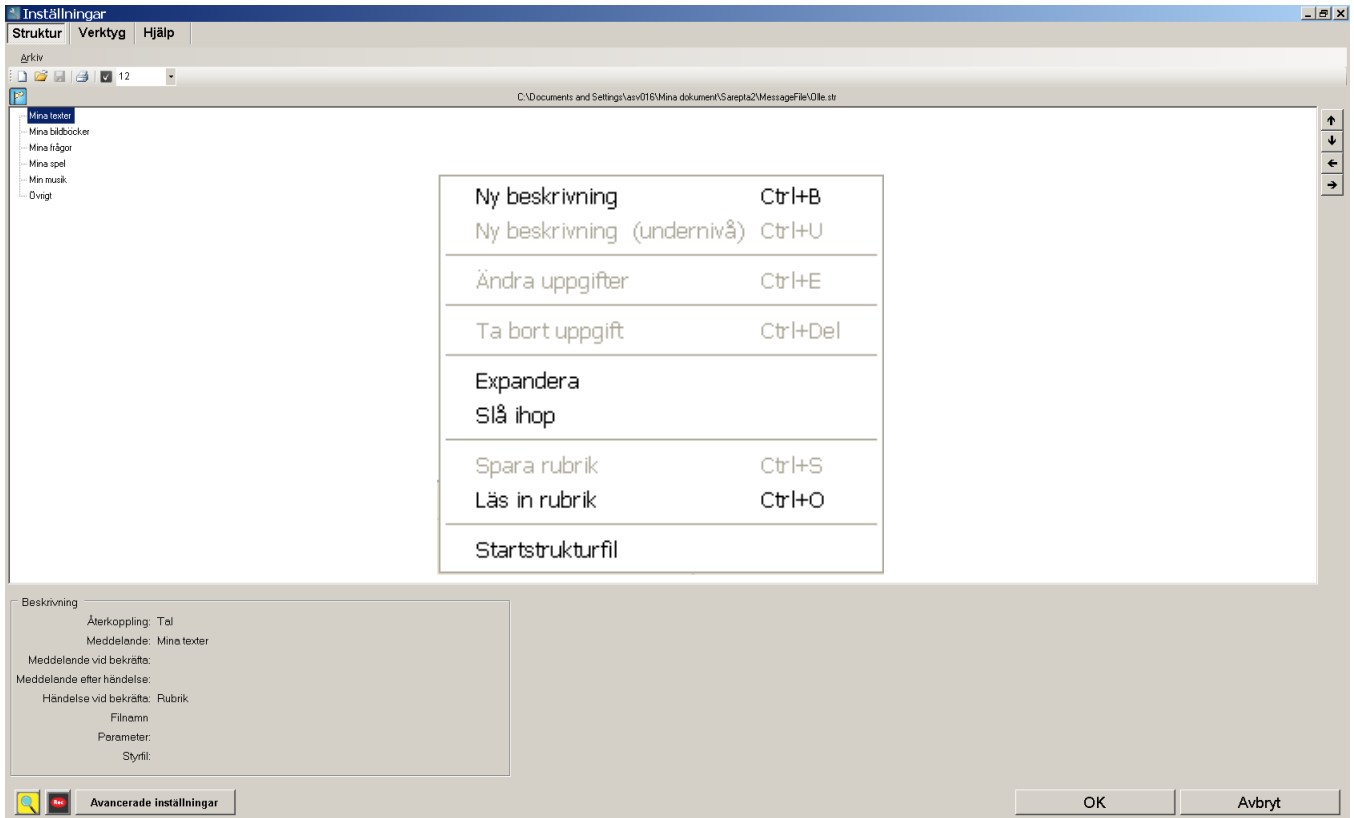
Den här knappen startar utforskaren.

Den här knappen startar ljudinspelning. Programmet letar först efter Audacity, sedan efter Windows egen ljudinspelning. Vilket program som startar kan man styra själv under fliken ”System”.

Strukturfliken

Under denna flik skapas innehållet till den eller de strukturfiler som visas på **meddelanderaden**. En strukturfil byggs upp som en trädstruktur. Man kan aktivera en snabbmeny genom att klicka med höger musknapp i det vita fältet. Varje beskrivning i trädstrukturen utgör en s.k. nod. En nod innehåller information om vad talsyntesen skall meddela och vilken händelse som skall inträffa om noden väljs (bekräftas).

Verktygsknappar

- Skapa ny strukturfil
- Öppna strukturfil
- Spara strukturfil
- Skriv ut strukturfil
- Kontrollera strukturfil

Ny beskrivning och Ny beskrivning (undernivå)

Öppnar en dialog för att lägga till en beskrivning.

Man lägger till den nya beskrivningen genom att klicka på ”OK” eller så kan man avbryta genom att klicka på ”Avbryt”.

Lägg till meddelande

Återkoppling
 Tal Tal och text

Meddelanden

*Meddelande: [WAV] [MP3]

Meddelande vid bekräfta: [WAV] [MP3]

Meddelande efter händelse: [WAV] [MP3]

Bild för meddelandefält

*Händelse
 Rubrik (Fortsätt)
 öppna text (temporär)
 Kör program
 Annan flytta till annan nivå

Filnamn:
Parameter []
Styrfil []

Plats:
[]

Rec Avancerade inställningar [OK] [Avbryt]

Återkoppling

I återkoppling väljer man vilken återkoppling som ska ges till användaren.

Tal: Återkopplingen till användaren sker endast genom tal.

Tal och text: Det som står på meddelanderaden skickas till textfönstret när användaren bekräftar.

Meddelande

Här finns det tre möjligheter till olika meddelanden till användaren. Stjärnan framför det första valet markerar att man måste ange något här.

Meddelande: Det som presenteras på meddelanderaden.

Meddelande vid bekräfta: Här kan man ange om man vill att användaren ska få ytterligare information när denne bekräftar ett val.

Meddelande efter händelse: Här anger man den information som användaren ska få efter att en händelse har skett.

Händelse

Här väljer man det som ska ske när användaren bekräftar ett val.

Rubrik: Om användaren bekräftar så går programmet in under rubriken om det finns någonting under den. Annars sker ingenting.

Öppna text (temporär): Öppnar en text i temporärläge när användaren bekräftar.

Kör program: Startar ett program när användaren bekräftar.

Annan:

- Flytta till annan nivå: Flyttar till en annan position i strukturfilen.
- Öppna annan strukturfil: Läser in en annan strukturfil.
- Öppna text (permanent): Öppnar en text i permanentläge.
- Öppna text (filnamn): Öppnar en text i filläge.
- Öppna mapp (temporär): Öppnar en öppnafildialog där användaren själv får välja vilken textfil den vill öppna. Texten öppnas i temporärläge.
- Öppna mapp (permanent): Öppnar en öppnafildialog där användaren själv får välja vilken textfil den vill öppna. Texten öppnas i permanentläge.
- Öppna mapp (temporär): Öppnar en öppnafildialog där användaren själv får välja vilken textfil den vill öppna. Texten öppnas i filläge.
- Spara text till mapp: sparar texten i textfönstret till en textfil i angiven mapp.
- Öppna senaste texter: Öppnar en dialog där användaren har möjlighet att öppna de senast använda texterna.
- Programfunktion: Här kan användaren ta del av olika programfunktioner som att t.ex. skriva ut eller avsluta.
- Spela Wav: Spelar upp en wavfil.
- Spela MP3: Spelar upp en mp3fil.

Ändra uppgifter

Öppnar samma dialog som *Ny beskrivning* och *Ny beskrivning (undernivå)* men med de uppgifter för den aktuella beskrivningen redan ifyllda. Här kan man ändra på de uppgifter man vill och sedan bekräfta dessa ändringar genom att klicka på "OK" eller avbryta genom att klicka på "Avbryt".

Ta bort uppgift

Tar bort en beskrivning från strukturfilen.

Expandera

Klickar man på *Expandera* så blir alla noder som finns i strukturfilen synliga.

Slå ihop

Klickar man på *Slå ihop* så blir endast noderna i grundnivån synliga.

Spara rubrik

Sparar en nod som en strukturfil.

Läs in rubrik

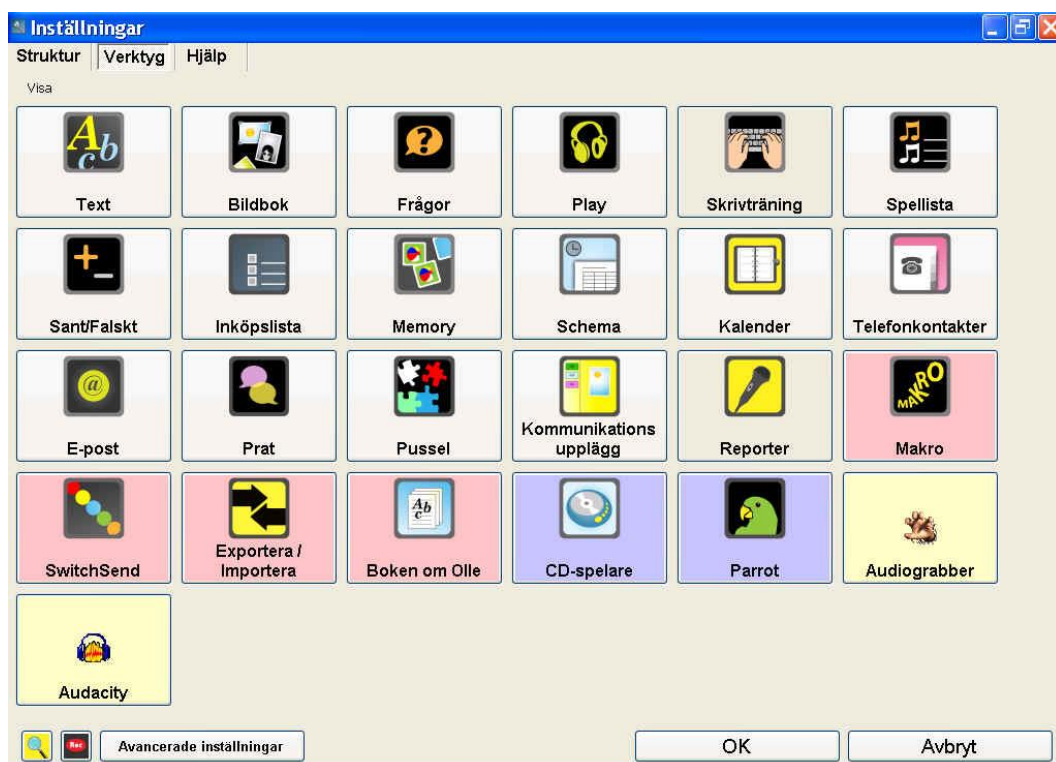
Läser in en strukturfil och lägger till denna under den markerade noden.

Startstrukturfil

Anger den strukturfil som ska vara aktiv för den aktuella användaren när programmet startar. En flagga markerar om strukturfilen är den aktuella startstrukturfilen.

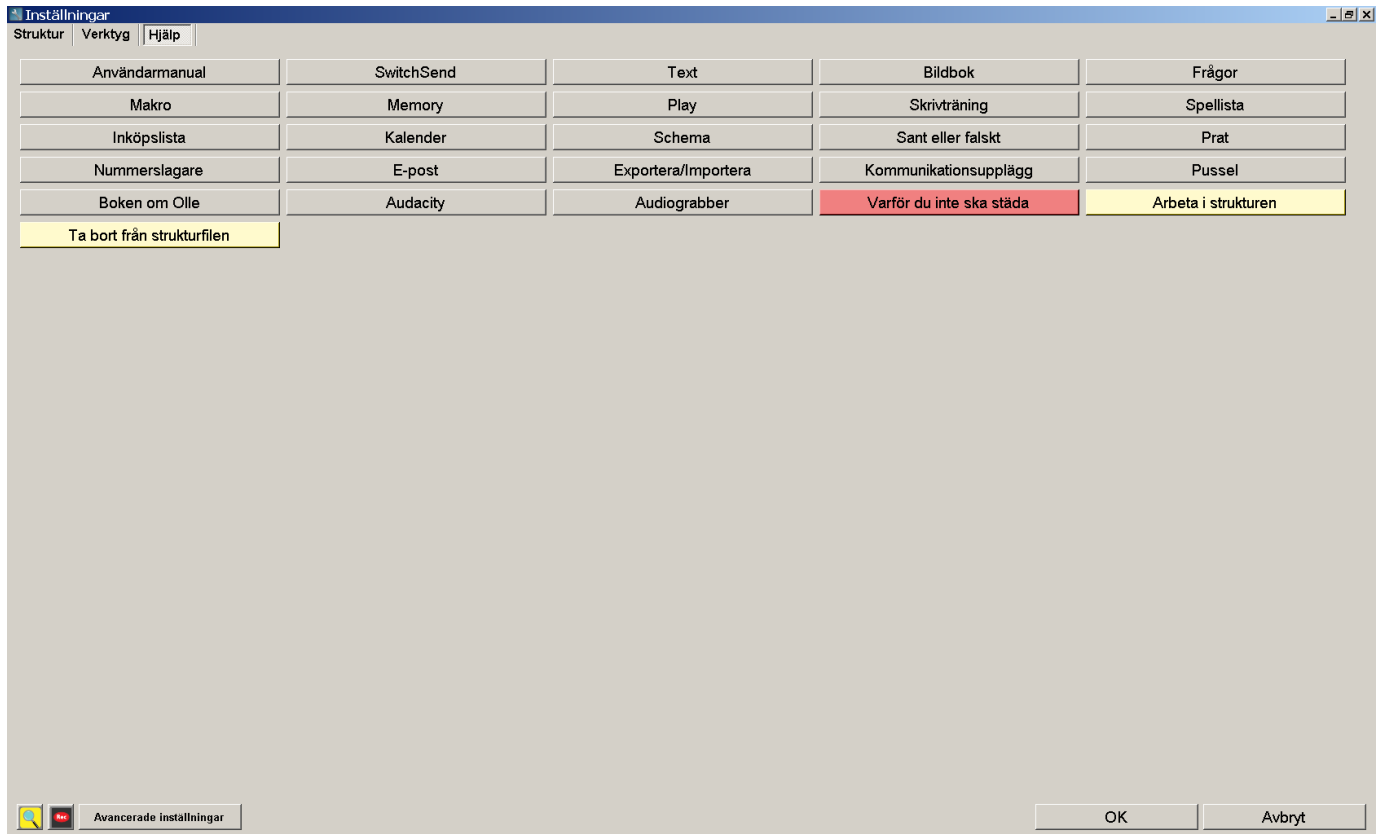
Verktysfliken

Under denna flik har man tillgång till de moduler där man skapar innehållet i strukturfilen. Läs mer om de olika modulerna i kapitlet ”Modulerna i Sarepta” på sidan 28.

Hjälpfliken

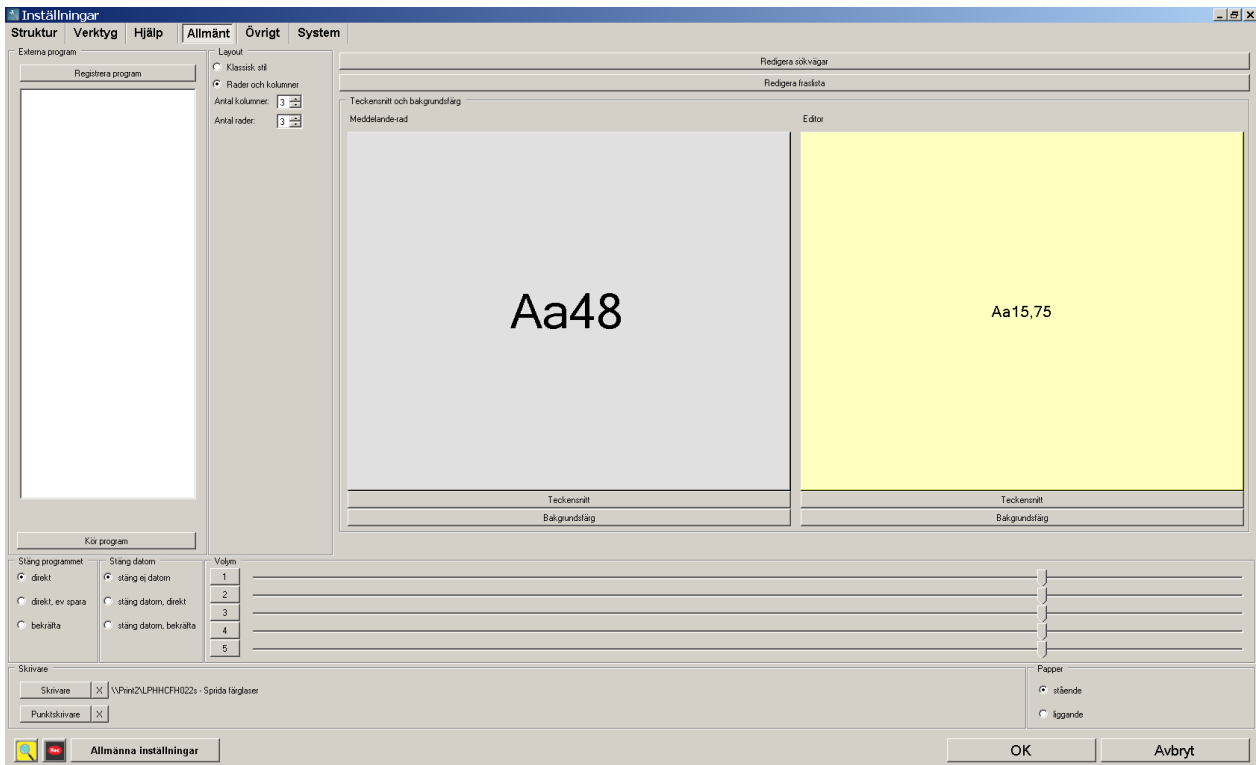
Under den här fliken har man tillgång till denna manual och andra dokument som t.ex. steg för steg-instruktioner för hur man går till väga i de olika modulerna.

Avancerade inställningar

Om man klickar på knappen ”Avancerade inställningar” får man tillgång till ytterligare flikar.

Allmäntfliken

Under den här fliken finns det inställningar för bl.a. utseende och skrivarinställningar.

Kör program

Här lägger man de program som man använder ofta och vill kunna komma åt lätt. För att lägga till program här klickar man på ”Registrera program”. I dialogen som följer väljer man det program som man vill registrera, sedan anger man ett namn för genvägen (t.ex. om man har registrerat IExplorer.exe så vill man kanske ange namnet Internet eller liknande).

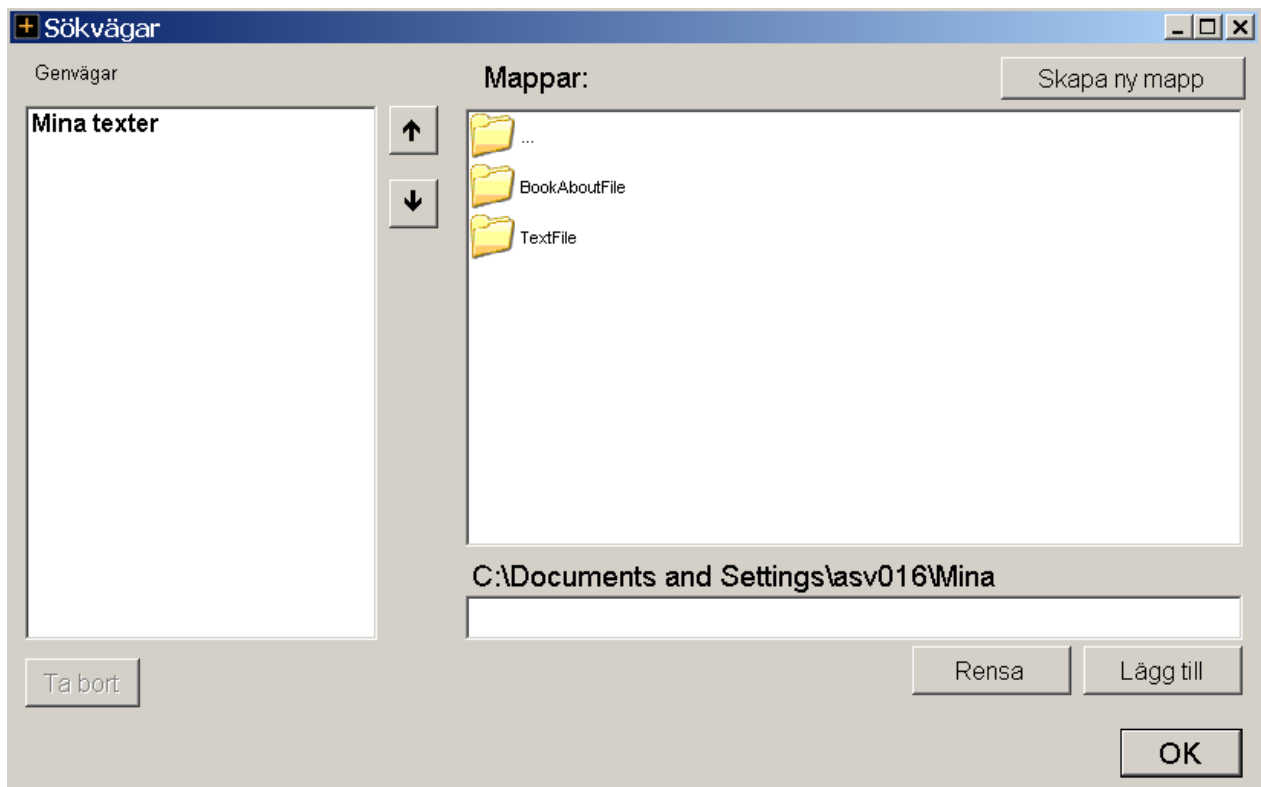
För att starta programmen dubbelklickar man i listan på det program man vill köra eller så markerar man programmet och klickar på ”Kör program”.

Teckensnitt och bakgrundsfärg

Här anger man det teckensnitt och den bakgrundsfärg för meddelanderaden respektive textfönstret man önskar.

Redigera sökvägar

För att förenkla filhanteringen kan man skapa ”Enkla sökvägar”. När man klickar på ”Redigera sökvägar” öppnas ”Redigera sökvägar”-dialogen.

I den här dialogen väljer man först vilken mapp som ska gälla för sökvägen. Sedan anger man ett namn för sökvägen och därefter klickar man på "Lägg till" för att lägga till sökvägen. I exemplet ovan har man valt ut sökvägen "Mina dokument\Sarepta2\Olle\TextFile" och angett namnet "Mina texter".

De sökvägar som man har lagt till visas i listan till vänster.

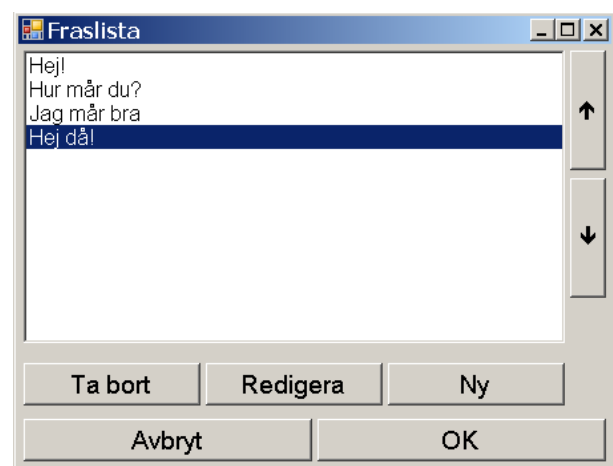
Klicka på "OK" för att stänga dialogen.

Redigera fraslista

För att förenkla inmatning av text kan man skapa en fraslista. När man klickar på "Redigera fraslista" öppnas "Redigera fraslista"-dialogen.

Här lägger till fraser som är relevanta för användaren, man kan även jobba i flera nivåer med rubriker. För att lägga in fraser under en rubrik så skapar man först en ny fras som får fungera som rubrik. Sen markerar man den frasen och väljer ny och svarar "Ja" i dialogen som kommer.

Klicka på "OK" för att stänga dialogen.

Stäng programmet

Här anger man hur programmet ska avslutas.

Direkt: Stänger programmet direkt utan några dialogrutor.

Direkt, ev spara: Stänger programmet direkt, men om det finns en text som inte är sparad får användaren en fråga om man vill spara den innan man avslutar.

Bekräfta: Användaren får en fråga om den verkligen vill avsluta programmet innan det avslutas.

Stäng datorn

Här anger man hur datorn ska avslutas när programmet avslutas.

Stäng ej datorn: Stänger bara av programmet.

Stäng datorn, direkt: Stänger av datorn när programmet avslutas utan några frågor.

Stäng datorn, bekräfta: Användaren får en fråga om man vill stänga av datorn när programmet avslutas.

Volym

Anger volymen för de olika programljuden.

Skrivare

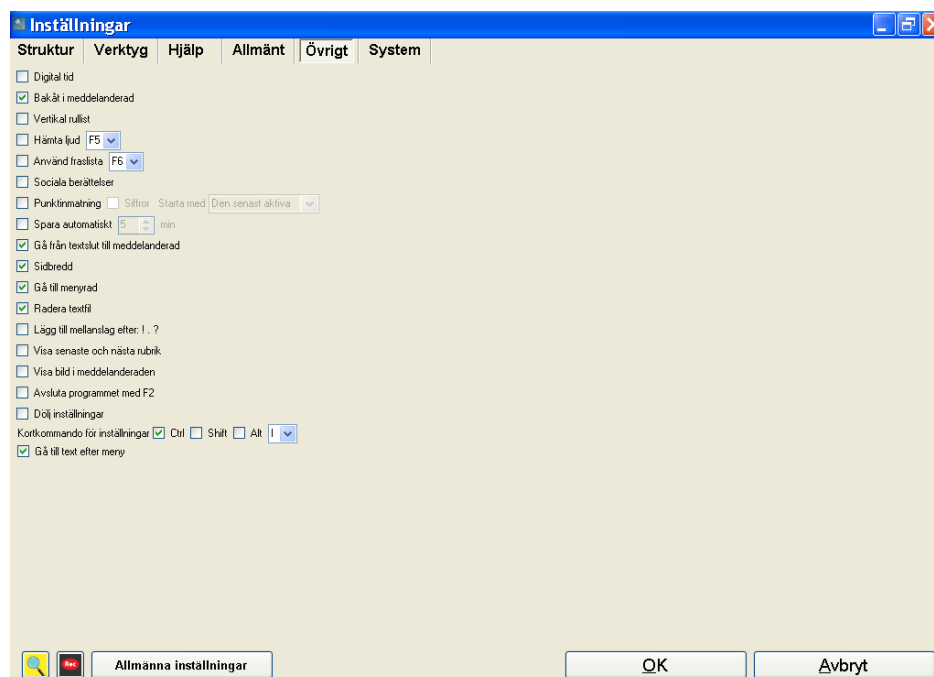
Från en lista över installerad skrivare i Windows anger man vilken eller vilka skrivare som programmet skall använda.

Papper

Här anger man om utskriften skall göras för stående eller liggande papper.

Övrigtfliken

Under den här fliken finns de övriga inställningar för programmet.

Digital tid

Med det här valet så läses tiden upp digitalt av talsyntesen.

Bakåt i meddelanderad

Med det här valet kan användaren bläddra bakåt i meddelanderaden med F2.

Vertikal rullist

Med det här valet visas den vertikala rullisten i textfönstret.

Hämta ljud

Med det här valet kan användaren hämta ljud när den skriver text med hjälp av den knapp man ställer in som genväg.

Använd fraslista

Med det här valet kan användaren få tillgång till en fraslista med hjälp av den knapp man ställer in som genväg.

Sociala berättelser

Med det här valet så aktiverar man de sociala berättelser som man har infogat i textfiler.

Punktinmatning och Siffror

Med det här valet kan användaren använda sig utav ett vanligt tangentbord för att skriva med punktmatning med tangenterna F, D, S, J, K, L, A, Ö.

Om siffror är valt så kan användaren använda sig av tangentbordets siffertangenter för att skriva siffror.

Spara automatiskt

Sparar texten i textfönstret automatiskt efter angiven tid. Om texten saknar filnamn kommer programmet att ge texten ett namn och spara texten under användarens textmapp.

Gå från textslut till meddelande

Med det här valet så kan användaren gå från slutet av texten i textfönstret till meddelanderaden med F4.

Sidbredd

Med det här valet så utnyttjar textfönstret hela skärmens bredd.

Gå till menyrad

Med det här valet har användaren möjlighet att komma åt menyraden genom att trycka på F1 när denne befinner sig i överst i textfönstret.

Radera textfil

Med det här valet har användaren möjlighet att ta bort textfiler när denne bläddrar i den enkla fildialogen som den kommer åt från menyraden.

Lägg till mellanslag efter ! . ?

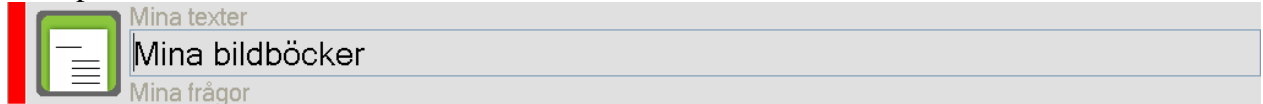
Med det här valet så lägger programmet automatiskt till ett mellanslag när användaren skriver in ! . ? i textfönstret.

Visa senaste och nästa rubrik

Med det här valet visas rubriken innan och rubriken efteråt i meddelanderaden. Se exempel nedan.

Visa bild i meddelanderaden

Med det här valet så visas en bild som passar överens med rubriken i meddelanderaden. Se exempel nedan.

Avsluta programmet med F2

Med det här valet avslutar man programmet med F2 när man står i menyraden.

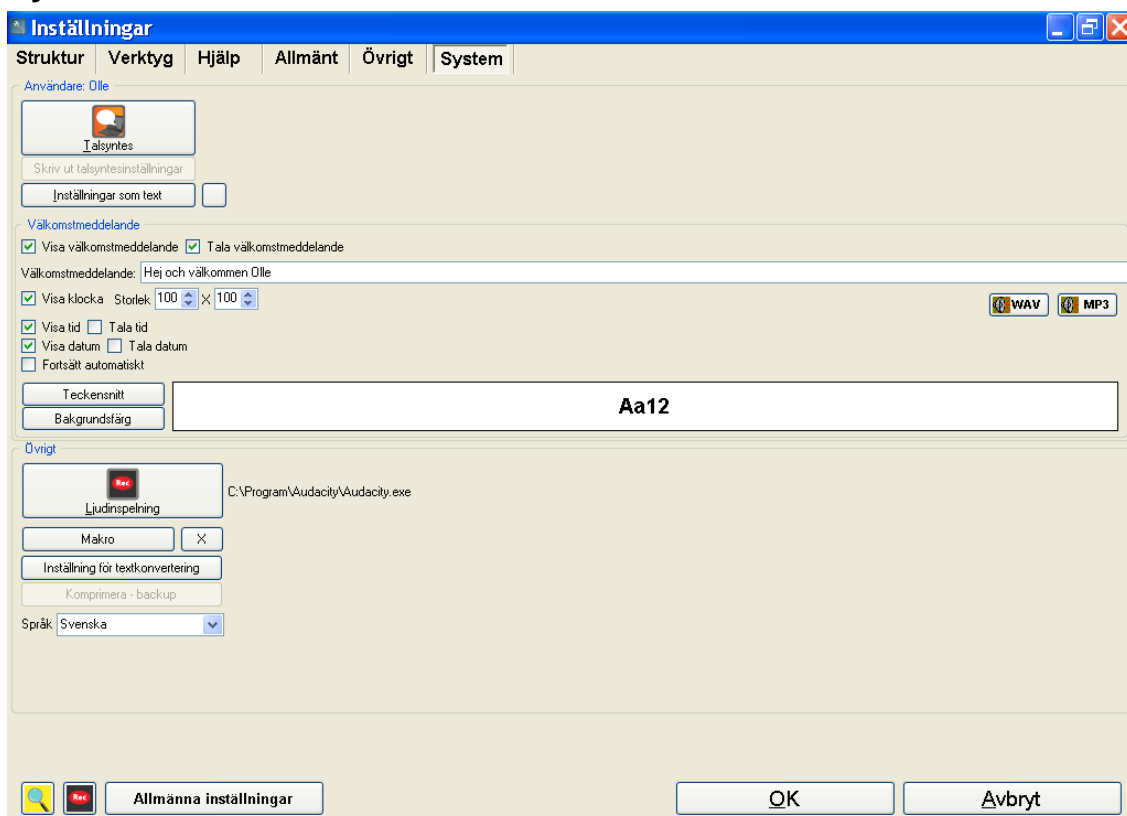
Dölj inställningar

Med det här valet döljs inställningsknappen i menyraden, knappen blir inaktiv i menyn. För att komma till inställningarna måste man använda kortkommandot.

Kortkommando för inställningar

Anger vilket kortkommando som ska användas för att öppna inställningsfönstret.

Systemfliken

Talsyntes

Öppnar fönstret för talsyntesinställningar. För mer information se sida 25.

Skriv ut talsyntesinställningar

Skriver ut de aktuella talsyntesinställningarna.

Inställningar som text

Skapar en textfil, "SettingsAsText.txt", med programinställningarna och öppnar den filen i Sareptas ordbehandlare.

Knappen till höger om Inställningar-knappen skapar en kopia av settingsfilen med namnet "CopyOfSettings + dagsdatum + .dat".

Välkomstmeddelande

Visa välkomstmeddelande: Visar välkomstmeddelandet vid start av programmet.

Tala välkomstmeddelande: Talsyntesen läser upp välkomstmeddelandet.

Välkomstmeddelande: Här skriver du in Välkomstmeddelandet.

Visa klocka: Visar en analog klocka i välkomstmeddelandet.

Storlek: Här ställer du in hur stor klockan ska vara.

Visa tid: Visar tiden som text i välkomstmeddelandet.

Tala tid: Talsyntesen läser upp tiden när välkomstmeddelandet visas.

Visa datum: Visar datum som text i välkomstmeddelandet.

Tala datum: Talsyntesen läser upp datum när välkomstmeddelandet visas.

Forsätt automatiskt: Programmet fortsätter automatiskt till meddelanderaden.

Teckensnitt: Teckensnitt på välkomstmeddelandet.

Bakgrundsfärg: Bakgrundsfärg på välkomstmeddelandet.

Ljudinspelning

Här väljer man det inspelningsprogram man vill använda.

Makrofil

Här väljer man den makrofil man vill ska vara aktiv.

Inställningar för textkonvertering

Öppnar inställningar för textkonvertering i programmet Omnipage. Knappen visas endast då Omnipage är installerat på din dator.

Språk

Här anger du vilket språk det ska vara i programmet. Programmet måste startas om för att inställningarna ska gälla.

Talsyntesinställningar i Sarepta (WinSpeech)

När Sarepta startas kommer det att starta programmet WinSpeech.exe automatiskt. Att programmet startats ser man i systemfältets nedre högra hörn.

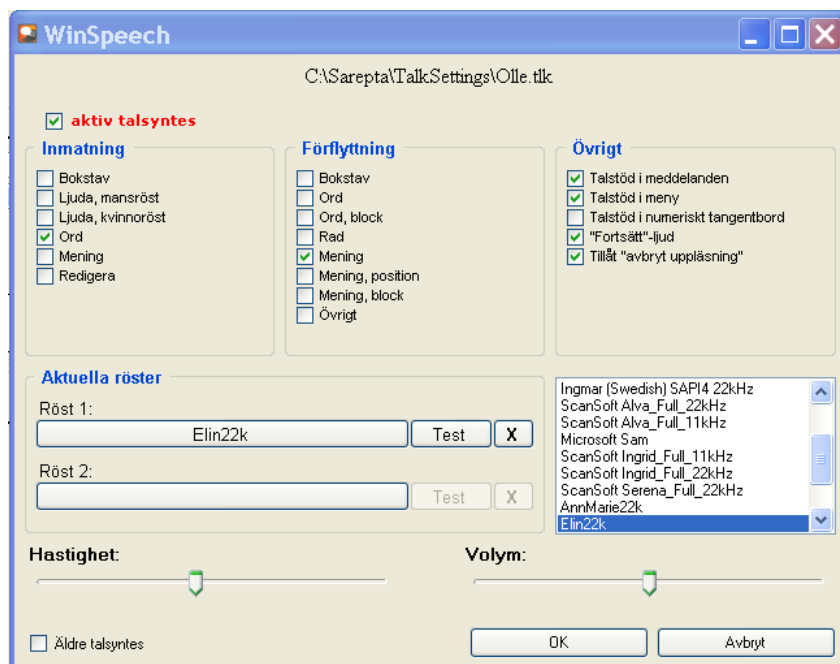
För att öppna inställningsfönstret för talsyntesen går man in i inställningar i Sarepta, går till systemfliken (avancerade inställningar) och klickar på knappen ”Talsyntes”.

Då öppnas programmet WinSpeech.

Aktiv talsyntes måste vara aktiv för att övriga inställningar ska kunna göras.

För att kunna aktivera den måste du först markera en röst i listan.

Saknar du talsyntesröster kan du inte göra några inställningar.

Aktiv talsyntes

Aktiverar eller avaktiverar talsyntesen.

Inmatning

Vid ”inmatning” anger man vilket stöd man vill ha av talsyntesen när text skrivs in.

- *Bokstav*: Talsyntesen läser upp bokstavsnamnet efter tangenttryckning.
- *Ljuda*: Bokstavens ljudvärde spelas upp efter tangenttryckning. Om man valt ljuda får man möjlighet att välja om man vill att det ska vara en manlig eller kvinnlig röst för ljudningen.
- *Ord*: Talsyntesen läser ordet efter mellanslag.
- *Mening*: Talsyntesen läser upp hela meningen då du sätter punkt, utropstecken eller frågetecken.
- *Redigera*: Vid redigering av enstaka tecken med Radera (Backspace) eller Delete läser talsyntesen upp kommandot samt det tecken som raderas.

Förflyttning

Vid ”förflyttning” anger man vad talsyntesen ska ge för återkoppling vid förflyttning.

- *Bokstav*: Pil höger/ vänster läser upp bokstaven som insättningspunkten flyttas till (insättningspunkten står alltid till vänster om tecknet).
- *Ord*: Ctrl + Pil höger/ vänster flyttar till nästa ord och läser upp ordet som insättningspunkten flyttar till.
- *Ord, block*: blockmarkerar ordet.
- *Rad*: Pil upp/ner läser upp raden som insättningspunkten flyttas till.
- *Mening*: Vid tryck på funktionstangent F4 läser talsyntesen upp nästa mening. Hela meningen blockmarkeras och markören flyttas till meningens slut.
- *Mening, position*: Vid tryck på funktionstangent F4 läser talsyntesen upp nästa mening. Markören flyttas ord för ord till meningens slut.

- *Mening, block:* Vid tryck på funktionstangent F4 läser talsyntesen upp nästa mening. Markören flyttas ord för ord till meningens slut och varje ord blockmarkeras.
- *Övrigt:* Vid förflyttningar inom dokumentet meddelar talsyntesen positionen som insättningspunkten flyttas till, t.ex. Home ”början av raden”, Ctrl+End ”slutet av texten”.

Övrigt

Vid ”övrigt” anger man övriga talsyntesinställningar

- *Talstöd i meddelanden:* Talstödet aktivt i meddelanderutor.
- *Talstöd i meny:* Talstödet aktivt i meny- och verktygsraden.
- *Numeriskt tangentbord:* Talstöd via numeriskt tangentbord
- *”Fortsätt”-ljud:* ett ”pip” hörs då talsyntesen avslutar uppläsning av mening.
- *Tillåt ”avbryt uppläsning”:* Talsyntesens uppläsning avbryts om användaren ger nytt kommando för uppläsning. Användaren kan exempelvis ”skumläsa”.

Aktuella röster

Du väljer en röst genom att markera en röst i listan och sedan klicka på knappen för Röst 1 respektive Röst 2. Genom att klicka på knappen test bredvid rösten får man höra en test av den valda rösten.

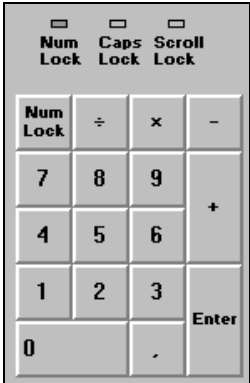
Hastighet och Volym

Här kan du reglera hastigheten och volymen för de valda rösterna.

Talstöd via numeriskt tangentbord

För användare med ett standard tangentbord erbjuder Struktur ett genomtänkt talstöd via det numeriska tangentbordet, schematisk bild visas här nedanför.

Num Lock skall sättas aktiv.

Num Lock Gör numeriskt tangentbord aktivt.	Num ÷ Avbryter talsyntesen.	Num × Läser från insättningspunkten och framåt i texten.	Num - Flyttar insättningspunkten till föregående skiljetecken (. ! ?)
Num 7 Läser rad till vänster om insättningspunkten.	Num 8 Läser hela raden.	Num 9 Läser rad till höger om insättningspunkten.	Num + Läser nästa mening. Programmet söker efter tecknen punkt, utropstecken eller frågetecken (. ! ?) .
Num 4 Flyttar insättningspunkten till föregående ord och läser ordet. Samma funktion som Ctrl+pil vänster.	Num 5 Läser ordet som insättningspunkten står vid.	Num 6 Flyttar insättningspunkten till nästa ord och läser ordet. Samma funktion som Ctrl+pil höger.	
Num 1 Flyttar insättningspunkten till föregående bokstav och läser bokstaven. Samma funktion som pil vänster.	Num 2 Läser bokstaven till höger om insättningspunkten.	Num 3 Flyttar insättningspunkten till nästa bokstav och läser bokstaven. Samma funktion som pil höger.	
Num 0 Bokstaverar ordet som insättningspunkten står vid.	Num , Ingen funktion		

Modulerna i Sarepta

Text

I textmodulen skapar och redigerar man texter. I texten kan ljudeffekter eller musik infogas. Man kan också infoga bildböcker och frågor.

För hjälp att skapa texter, se bifogad lathund.

Bildbok

I bildboksmodulen lägger man in bilder som man kan berätta och göra beskrivningar till. Muspekaren kan peka ut detaljer i bilden. Det går också bra att lägga in videosekvenser. De format som stöds är "bmp", "gif", "jpg", "wmf", "mpg", "mpeg" och "avi".

För hjälp att skapa bildböcker, se bifogad lathund.

Styrning i användarläge

F1	Flyttar till början av bildboken
F2	Avslutar bildbok
F3	Repeterar det som senast lästes upp av talsyntesen
F4	Flyttar fram till nästa bildbeskrivning eller bild
F5	

Frågor

I Frågemodulen skapar man frågor. Man skriver in frågorna med ett valfritt antal svarsalternativ. Minst ett svarsalternativ måste vara rätt. Man har möjlighet att lägga till kommentarer till svaren, t.ex. "Bra, nu svarade du rätt".

För hjälp att skapa frågor, se bifogad lathund.

Styrning i användarläge

	Markör vid fråga	Markör vid svar
F1	Flyttar till första frågan	Flyttar till första svarsalternativet
F2	Avslutar frågor	Flyttar till frågan
F3	Repeterar det som senast lästes upp av talsyntesen	Repeterar det som senast lästes upp av talsyntesen
F4	Flyttar till nästa fråga om man inte har inställningen att man bekräftar frågor med F4.	Flyttar till nästa svarsalternativ
F5	Svara på frågan	Bekräftar svar

Makro

I makromodulen skapar man makron. Makron gör att man i användarläge kan skriva t.ex. ”XX” som betyder något annat, t.ex. ”Jag vill ha hjälp”. Beroende på vad man har ställt in så spelar programmet upp ”Jag vill ha hjälp” i talsyntesen och om man har valt att texten skall skrivas ut skriver programmet in ”Jag vill ha hjälp” i textfönstret.

Det är den här modulen man använder om man ska använda sig utav en streckkodläsare.

För hjälp att skapa makron, se bifogad lathund.

Play

I playmodulen kopplar man ihop bilder med text och ljud. Denna del kan ses som en övningsdel för att lära sig kontakterna men man kan också träna orsak – verkan.

För hjälp att skapa playfiler, se bifogad lathund.

Styrning i användarläge

F1	Flyttar till början av playfilen
F2	Avslutar play
F3	Repeterar det som senast lästes upp av talsyntesen
F4	Flyttar fram till nästa uppgift. Om det inte finns någon mer uppgift frågar programmet om man vill avsluta. Om man väljer att inte avsluta börjar man om från början
F5	Bekräftar uppgiften

Skrivträning

I Skrivträningsmodulen skapar man skrivövningar. En skrivövning består av ord eller meningar. Man kan också lägga in ljud som förstärkning. Om användaren inte kommer ihåg vad den ska skriva kan den få hjälp ifrån talsyntesen.

För hjälp att skapa skrivtränings-filer, se bifogad lathund.

Styrning i användarläge

F1	
F2	Avslutar skrivträning
F3	Repeterar det som har skrivits och vad som är kvar att skriva
F4	Talsyntesen meddelar vilken nästa bokstav som ska skrivas är
F5	

Spellista

I spellistamodulen skapar man spellistor och kan på så sätt göra favoritlistor till olika användningsområden t.ex. lugna låtar, ”upptempo-låtar”, ljudböcker o.s.v.

För hjälp att skapa spellistor, se bifogad lathund.

Styrning i användarläge

	Vid paus	Vid uppspelning
F1		
F2	Fokuserar avslutaknappen, om den redan är fokuserad så avslutas modulen	Avbryter uppspelningen och fokuserar avslutaknappen, om den redan är fokuserad så avslutas modulen
F3	Repeterar det som senast lästes upp av talsyntesen	
F4	Flyttar till nästa knapp	Spelar upp nästa låt
F5	Bekräftar val av knapp	Pausar uppspelningen

Sant/falskt

I Sant eller falskt-modulen skriver man in påståenden som är sanna eller falska. Användaren får sedan ta ställning till dessa påståenden. Återkopplingen kan även förstärkas med ljud, t.ex. en applåd om man svarar rätt.

För hjälp att skapa Sant eller falskt-filer, se bifogad lathund.

Styrning i användarläge

F1	
F2	Avslutar modulen
F3	Repeterar det som senast lästes upp av talsyntesen
F4	Falskt svar
F5	Sant svar

Handlista

I modulen Inköpslista skapar man varulistor. I dessa kan man lägga in pris per kvantitet för de olika varorna man lägger in. I användarläget bläddrar sen användaren mellan de olika varorna och skapar sin inköpslista. Det finns också möjlighet att skriva ut sin inköpslista.

För hjälp med att skapa inköpslistor, se bifogad lathund.

Styrning i användarläge

F1	Flyttar uppåt i listan
F2	Avslutar modulen
F3	Repeterar det som senast lästes upp av talsyntesen
F4	Flyttar framåt i listan på aktuell nivå. Om man står inne i en varugrupp på den sista varan så flyttar man ut ur varugruppen
F5	Om man står på en varugrupp så går man in i varugruppen. Om det är en vara så läggs en enhet av varan till inköpslistan. Om det är en specialfunktion så utförs den

Memory

I memorymodulen skapar man memoryspel. Ett memoryspel består av kortpar. Korten skapar man genom att koppla ihop bilder med ljud. Ett spel kan ha obegränsat med kort. I användarläget kan man sedan spela memory med en eller två spelare.

För hjälp att skapa memoryspel, se bifogad lathund.

Styrning i användarläge

F1	
F2	Avslutar modulen
F3	Berättar vems tur det är och på vilken bild man står. Om bilden är vald så spelas bildens ljudfil upp
F4	Flyttar till nästa bild
F5	Väljer aktuell bild

Timplan

I den här modulen skapar man ett veckoschema. Programmet känner av vilken dag det är när man öppnar det i användarläget och öppnar alltid den dagens schema om man inte väljer att öppna en speciell dag. Det finns även möjlighet att lägga in datumspecifika scheman.

För hjälp att skapa scheman, se bifogad lathund.

Styrning i användarläge

F1	Till första aktiviteten i timplanen
F2	Avslutar modulen
F3	Repeterar det som senast lästes upp av talsyntesen
F4	Flyttar till nästa aktivitet. Om det är i slutet av timplanen avslutas programmet
F5	Flyttar till aktiviteten som är aktuell för det aktuella klockslaget

Kalender

I kalendermodulen kan man lägga in olika händelser. Kalendern är som en almanacka, där man kan lägga in enstaka eller återkommande händelser.

För hjälp med att lägga in händelser, se bifogad lathund.

Styrning i användarläge

F1	Flyttar till föregående dag
F2	Avslutar modulen
F3	Repeterar det som senast lästes upp av talsyntesen
F4	Om man står i kalendern flyttar man till nästa dag, annars läser man vidare bland aktiviteterna.
F5	Spelar upp aktiviteter för aktuell dag

Telefonkontakter

I den här modulen lägger man in telefonkontakter. Dessa telefonkontakter kan man sedan ringa upp med hjälp av programmet och ett modem.

Styrning i användarläge

F1	Flyttar till föregående uppgift
F2	Avslutar modulen
F3	Meddelar den markerade uppgiften
F4	Flyttar till nästa uppgift
F5	Om man står på en grupp flyttar man in i den. Annars slår man telefonnumret.

E-post

I den här modulen lägger man in användarens e-post-uppgifter. Användaren kan sen skicka och ta emot e-post. Man kan också lägga in kontakter med bild.

Styrning i användarläge

	I menyn	I övriga programmet
F1		Flyttar uppåt. Om man står överst kommer man till menyn
F2	Flyttar nedåt	Flyttar nedåt
F3	Repeterar det som senast lästes upp av talsyntesen	Repeterar det som senast lästes upp av talsyntesen
F4	Flyttar till nästa knapp	Flyttar framåt
F5	Bekräftar val av knapp	Bekräfta

Prat

I pratmodulen lägger man in ja eller nej frågor. Man kan dela upp frågorna i kategorier. I användarläget klickar kringpersonalen på en fråga med musen, talsyntesen läser upp frågan och användaren får svara på den frågan med hjälp av kontakterna.

För hjälp att med pratmodulen, se bifogad lathund.

Styrning i användarläge

F1	
F2	Avslutar modulen
F3	Repeterar det som senast lästes upp av talsyntesen
F4	Nej-svar
F5	Ja-svar

Reporter

Den här modulen finns bara i användarläge. I den kan användaren spela in ljud och lyssna på ljud. Användaren kan t.ex. göra intervjuer där denne kan starta och stoppa inspelningen själv.

För hjälp att med reporter, se bifogad lathund.

Styrning i användarläge

F1	
F2	Avslutar modulen
F3	Repeterar det som senast lästes upp av talsyntesen
F4	Flyttar till nästa knapp
F5	Bekräftar val av knapp

SwitchSend

Den här modulen använder du för att göra nya styrfiler för att kunna styra externa program med hjälp av knappsetsen. Det är även här du ställer in vilken serieport som knappsetsen är kopplad till.

Exportera/Importera

Den här modulen använder du när du har gjort något till användaren som du vill flytta mellan olika datorer, med Sarepta installerat i.

För hjälp med Export/Import, se bifogad lathund.

Boken om Olle

Den här modulen använder du för att samla så mycket information som möjligt kring användaren. Om modulen används flitigt är det en ovärderlig källa till information för personer som möter användaren och ännu inte känner honom/henne så bra.

För hjälp med Boken om Olle, se bifogad hjälppil.

CD-spelare

Den här modulen finns bara i användarläge. Den använder man för att lyssna på CD-skivor.

Styrning i användarläge

	Vid paus	Vid uppspelning
F1		
F2	Fokuserar avslutaknappen, om den redan är fokuserad avslutas modulen	Avbryter uppspelningen och fokuserar avslutaknappen, om den redan är fokuserad avslutas modulen
F3	Repeterar det som senast lästes upp av talsyntesen	
F4	Flyttar till nästa knapp	Spelar upp nästa låt
F5	Bekräftar val av knapp	Pausar uppspelningen

Parrot

Den här modulen finns bara i användarläge. I den kan användaren spela in ljud, som sen spelas upp i ett högre tempo eller i ett långsammare tempo.

Styrning i användarläge

	Innan inspelning	Under inspelning	Efter inspelning
F1			
F2	Avslutar modulen		Avslutar modulen
F3	Repeterar det som senast lästes upp av talsyntesen		Repeterar det som senast lästes upp av talsyntesen
F4	Avslutar programmet		Till ny inspelning
F5	Börjar spela in	Stoppar inspelning	Spelar upp inspelning

Region Örebro län

Habilitering och hjälpmedel

Telefon: 019-602 42 00

Texttelefon: 019-33 33 68

Telefax: 019-33 31 27

E-post: sprida@regionorebrolan.se

<http://www.regionorebrolan.se/sprida>